

THUIS- BETROKKENHEID

De theorie

Thuisbetrokkenheid is een onderdeel van het brede thema ouderbetrokkenheid. Thuisbetrokkenheid betekent dat ouders een **onderwijsondersteunend thuisclimaat** bieden. Wat dat precies kan inhouden en hoe scholen en ouders dat kunnen stimuleren, lees je in deze fiche. De informatie is bruikbaar in het **kleuter-, lager** en **secundair onderwijs**.

TIP: LEES NA DEZE FICHE OOK DE FICHES

- » 'Thuisbetrokkenheid - mogelijke taken van ouders'
- » 'Thuisbetrokkenheid - wat kan de school doen?'

POSITIEVE IMPACT OP LEERPRESTATIES, MOTIVATIE EN WELBEVINDEN

Ouderbetrokkenheid gaat over een goede samenwerking tussen ouders en school. De school streeft naar een gelijkwaardig partnerschap met haar ouders en zorgt voor wederkerige en open communicatie. Ouders zijn betrokken bij de schoolloopbaan van hun kind. Dat kan op verschillende manieren: door naar het oudercontact te komen, door mee te helpen op school (klusjes uitvoeren), door naar schoolactiviteiten te komen, door mee na te denken over het schoolbeleid enzovoort. Die zaken worden in de literatuur ook wel ouderparticipatie of schoolbetrokkenheid genoemd.

Uit onderzoek blijkt dat vooral thuisbetrokkenheid een positieve impact heeft op leerprestaties, motivatie en welbevinden van kinderen en jongeren. Als school besteed je dus het best ook aandacht aan thuisbetrokkenheid/ onderwijsondersteunend thuisclimaat. OCB biedt daarover een ondersteuningstraject aan voor scholen. Meer informatie via www.onderwijscentrumbrussel.be.

WAT ZIJN DE MOGELIJKE VORMEN VAN THUISBETROKKENHEID?

Bij thuisbetrokkenheid wordt een onderscheid gemaakt tussen 'parenting' en 'teaching@home':

- **Parenting** gaat over het aanbieden van een stimulerende leeromgeving thuis: interesse tonen voor school, een rustige studeerplek voorzien, het kind aanmoedigen om huiswerk te maken, in de buurt zijn als het kind huiswerk maakt ...
- **Teaching@home** gaat over inhoudelijke begeleiding die ouders aan hun kind geven: helpen bij huiswerk, bijles geven, samen een huistaak maken, wiskunde-oefeningen uitleggen ...

Opgelet: overmatige bemoeienis, in de vorm van (te veel) hulp bij huiswerk, sociale controle, regels stellen, een grote druk om te presteren ... kunnen zorgen voor een negatieve impact bij kinderen en jongeren.

WAT ZEGGEN EXPERTS?

In de literatuur wordt **'parenting'** als de **wenselijke vorm van thuisbetrokkenheid** gezien. Volgens Desforges en Abouchaar (2003) leidt 'good parenting' tot meer zelfvertrouwen, meer positieve attitudes over de school en betere prestaties in taal en rekenen.

Uit onderzoek blijkt dat 'teaching@home' of 'directe hulp' bij huiswerk weinig of geen effect heeft op prestaties van de leerlingen. Kris Van den Branden schrijft daarover het volgende in het laatste hoofdstuk van zijn boek 'Onderwijs voor de 21ste eeuw': "De mate waarin ouders hun kinderen helpen met het maken van huiswerk heeft in de meta-analyses een zwak of zelfs geen positief effect op schoolsucces ..."

Wel belangrijk zijn volgens Van den Branden de **verwachtingen** die ouders hebben over de kansen op schoolsucces van hun kind: "Die verwachtingen kunnen ouders op allerlei manieren uiten: in gesprekken over school, in verhalen over hun eigen schoolloopbaan, bij de begeleiding van de studiekeuze, in hun reacties op rapporten ...". Hoge verwachtingen hebben, sluit aan bij 'parenting'.

Daarnaast hebben de volgende zaken een sterk effect op schoolsucces, op voorwaarde dat ze samen worden toegepast: over school en de toekomstplannen praten, je kind op tijd naar bed sturen en op tijd naar school brengen, controleren of je kind zijn huiswerk maakt en in orde is voor school, aldus Kris Van den Branden. Ook deze aspecten horen bij 'parenting'.

Ook de **fysieke en emotionele omstandigheden** waarin leerlingen in een kwetsbare situatie opgroeien, hebben volgens Van den Branden een invloed op schoolsucces. Daarnaast spelen de stimulansen tot leren in de thuisomgeving (voorlezen en stimuleren van lezen) een grote rol.

Ook Peter de Vries bespreekt wetenschappelijk onderzoek in zijn 'Handboek Ouderbetrokkenheid 3.0'. Uit een reviewstudie van Bakker et al. blijkt bijvoorbeeld dat **te veel bemoeienis van ouders** (huiswerk, controle, stellen van regels, hameren op prestaties) een negatief effect kan hebben op leerlingen.

Daarnaast haalt de Vries aan dat het **vertrouwen** tussen school en ouders ontstaat als de school zich eerst richt op het individuele contact met ouders over hun eigen kind. Voorbeeld: bij de start van het schooljaar startgesprekken voeren met iedere ouder afzonderlijk.

Verwachtingen spelen volgens de Vries een grote rol in het onderwijs. Hij heeft het dan over verwachtingen van leerkrachten naar ouders, bijvoorbeeld over de manier waarop ouders de leerlingen ondersteunen bij het (leren) lezen. Vaak hebben leerkrachten de **verkeerde verwachtingen van de ondersteuning van ouders**: ze overschatten de ondersteuning van ouders uit hogere sociale milieus en onderschatten ouders met een andere culturele achtergrond. Ook ouders met een andere culturele achtergrond zijn meestal erg betrokken bij het lees- en leerproces van hun kinderen of tieners, hetzij vaak op een andere manier.

CONCLUSIE

Het mag dus niet de bedoeling zijn dat ouders aan 'teaching@home' doen. Scholen kunnen niet van ouders verwachten dat zij de inhoudelijke kennis en competenties hebben om de leerlingen te 'onderwijzen'. Dat is de rol van de leerkracht die daarvoor is opgeleid.

'**Parenting**' daarentegen, het creëren van een **onderwijsondersteunend thuis klimaat**, is de vorm van thuisbetrokkenheid die scholen volop moeten stimuleren én die invloed blijkt te hebben op de prestaties, de motivatie en het welbevinden van leerlingen.

Daarnaast blijft ook **schoolbetrokkenheid** belangrijk en noodzakelijk: enerzijds om als leerkracht zicht te krijgen op de diverse invulling van thuisbetrokkenheid en anderzijds om als leerkracht een actieve rol te kunnen opnemen in het ondersteunen of stimuleren van die thuisbetrokkenheid. Dat alles zonder te oordelen over de manier waarop ouders hun rol opnemen. Voor ouders uit kwetsbare situaties biedt schoolbetrokkenheid een meerwaarde omdat ze zo zicht krijgen op de klas/schoolwerking van hun kind en het onderwijssysteem beter leren kennen.

Deze fiche is gebaseerd op:

- Leraren en ouderbetrokkenheid - een reviewstudie naar de effectiviteit van ouderbetrokkenheid en de rol die leraren daarbij kunnen vervullen, Joep Bakker e.a., Radboud Universiteit Nijmegen, 2013. nro.nl/sites/nro/files/migrate/PROO+Leraren+en+ouderbetrokkenheid+Joep+Bakker+ea.pdf
- Onderwijs voor de 21ste eeuw, Kris Van den Branden, 2015.
- Zet ouders in hun kracht - 8 aanraders, Peter de Vries, 2015.
- Handboek Ouderbetrokkenheid 3.0, Peter de Vries, 2017.
- Van Eiland naar Wij-land - inspiratiegids voor een goede samenwerking tussen ouders en secundaire scholen, Stad Gent, 2013. diversiteitleren.be/materiaal/materialen/van-eiland-naar-wij-land
- Visietekst 'Hoe kijkt de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) naar onderwijsdoelen buiten de schooluren of schoolmuren?' pietvervaecke.blog